

20 ANYS D'AJUNTAMENTS DEMOCRÀTICS

Joan Clos

Durant massa anys de la història d'aquest segle XX, a Espanya i a Catalunya, els afers públics, tant en la seva identificació com en la seva gestió i resolució, van romandre allunyats de les coses veritablement públiques, d'allò que preocupava i interessava realment les persones, els homes i dones dels nostres municipis. Els conceptes, les idees, les grans paraules, ens arribaven amb un aparatós embolcall però ens era vedat de participar-hi.

Vam estar molts temps lluitant per uns drets que ens havien estat arrabassats. Va ser una batalla llarga però afortunadament -no podia ser d'altra manera- guanyada. Aquelles experiències van fer-nos recuperar el sentit de la política, entesa com un compromís compartit, com un acord fonamental sobre el marc democràtic que volíem que regís i contingés la legítima defensa de les propostes, idees i projectes dels individus i els col·lectius dels nostres pobles i ciutats. Ho vàrem viure amb passió i amb la consciència de ser per fi els protagonistes del nostre present i del nostre futur. La lluita antifranquista va fer-nos coincidir en la inapelable recuperació de les llibertats. Vam compartir la ferma voluntat de donar veu a totes les expressions polítiques en un moment en què la pluralitat era condició indispensable per fer possible una etapa definitivament democràtica.

D'aquella etapa vam sortir enriquits políticament, socialment i personalment. Però d'alguna manera ens faltava fer el pas de copsar la raó veritable de la política, les conseqüències que la cosa pública havia de tenir en la nostra quotidianeïtat. Dit d'una altra manera, vivíem la política però potser no érem del tot conscients que la política podia contribuir a millorar la vida de cada dia de la gent, de cadascun dels homes i dones del nostre país.

La responsabilitat del govern ve de la gent, no pas d'una divinitat o una nissaga, un territori o un "ens" nacional o estatal. Els ciutadans són els qui atorguen la capacitat de poder, són ells qui trien i decideixen cedir-lo temporalment a un grup d'entre ells mateixos per tal que regeixin el camí de la col·lectivitat. Aquest axioma el vam començar a notar de manera fefaent quan vàrem elegir els primers ajuntaments democràtics, l'any 1979. Amb uns consistoris elegits per sufragi universal, i amb tot el ventall d'il·lusions, reivindicacions i anhels que hi podíem associar, vam donar un gir a la política. A la manera d'entendre la política i, sobretot, a la manera d'exercir-la.

Sumar i multiplicar

Si el 1979 vam iniciar aquest nou rumb, dues dècades després podem afirmar que ens n'hem sortit, que els ajuntaments i la ciutadania, fent-se costat i donant-se suport i oportunitats mútuament, han reïxit en el seus propòsits bàsics en encarar aquella nova etapa de la vida política i col·lectiva dels nostres pobles i ciutats.

No era pas una cosa fàcil. Tot el contrari. Heretàvem -aquí sí que correspon parlar de les herències rebudes- molts vicis i escasses virtuts, rèmores administratives i financeres, serveis escassos i desgavellats; mancances per totes bandes. Teníem molta empenya però dubtes in comptables. I una experiència que no només era escassa sinó que no comptava ni tant sols amb antecedents propers de referència. Ens estrenàvem en l'art de gestionar, discutir, pactar i decidir, i no ens podíem permetre un debut decebedor.

Però vam "anar per feina" i els ajuntaments vam fer allò que ens pertocava. Vam fer xarxes de serveis bàsics, vam començar a fer urbanisme, vam haver d'ordenar el trànsit, vam haver de demostrar com i fins on creïem en l'ensenyament públic... Sí, perquè també vam treballar -i encara hi treballem- de valent en molts terrenys que estrictament no corresponien a l'àmbit municipal però en els quals era obligat ser-hi.

No cal, probablement, detallar-ne els resultats, que són prou evidents. Sí que cal, però, reconèixer plegats la feina feta, valorar-la com és just, mostrar-nos-en legítimament orgullosos i, també, fer notar que a més de treballar vam participar activament i decisivament en el procés de moralització i encoratjament que les ciutats i els municipis necessitaven. Havíem de recuperar la consciència de la nostra identitat col·lectiva, a tots els nivells, també al nivell local, perquè l'erosió que el franquisme havia produït en el perfil propi de ciutats i viles del nostre país era similar al que havia pretès en el conjunt de Catalunya.

Val a dir que aquesta constatació esdevé encara més plausible si tenim en compte que l'acció municipal s'ha fet sovint sense comptar amb les eines més essencials, amb una escassetat de recursos i competències de vegades esfereïdora, aplicant força dosis d'imaginació i creativitat, i sempre amb rigor i transparència.

Amb tot, des de la perspectiva que ofereixen vint anys -perspectiva possiblement minsa en termes històrics però suficient per avaluar-ne els primers resultats- podríem dir, sense gaire risc d'equivocar-nos, que tant o més significativa que l'obra feta ha estat la capacitat de suscitar i promoure, d'engrescar i estimular, d'iniciar però sobretot multiplicar.

És així com hem d'entendre molts episodis recents. És el cas de Barcelona amb l'urbanisme sargidor dels vuitantes, que actuava en espais petits però era capaç d'escampar qualitat i dignitat urbana; o la creació de Promoció de Ciutat Vella SA, una iniciativa municipal però participada per molts des dels orígens, que ha permès que la revitalització dels barris antics esdevingui una realitat avui tangible.

És el cas de l'efecte amplificador dels Jocs Olímpics, la clau dels quals va ser el lideratge local en un marc de consens institucional i ciutadà i amb la vocació de compartir objectius ambiciosos. Els Jocs van mobilitzar més d'un bilió de pessetes, un 15% corresponents a l'operació olímpica estricta i un 85% a infraestructures, serveis, construccions, etc. L'Ajuntament de Barcelona va aportar un 18% de la despesa. És a dir, cada pesseta aportada pel municipi va mobilitzar prop de 6 pessetes d'inversió del conjunt de les administracions públiques, i 12 pessetes d'inversió total, pública més privada. Tenint en compte que més de la meitat dels costos (el 53% exactament) van ser finançats pel sector privat però que la gestió va ser dirigida pel sector públic en un 61%, és clar que aquell va ser un paradigma de col·laboració entre el sector privat i el públic, de com garantir l'interès col·lectiu i ciutadà d'unes operacions que havien de repercutir en la ciutat i el conjunt del país. Allò va ser suscitat, proposat i dirigit per l'àmbit local, tot i que aquest objectiu no fos del tot compartit ni acceptat, al començament, pels altres estaments implicats en la cita olímpica.

I val a dir que tan important com la rendibilitat de l'operació olímpica -molt superior en termes d'activitat i d'ocupació al que es desprendria de l'impacte directe de les inversions realitzades-, va ser igualment important tenir l'encert de posar les bases del futur immediat amb instàncies també plurals com el Pla Estratègic Barcelona 2000.

De la mateixa manera que vam saber avançar-nos, en els darrers vuitanta, al que havia de ser la nostra realitat en el canvi de mil·lenni, ara estem decidits a seguir demostrant que som capaços de preveure a temps, per planificar encertadament i dissenyar i executar a temps els grans i petits projectes de les nostres ciutats.. L'experiència que tenim ens avala i ens dóna confiança, i les idees i les intencions que propugnem i volem compartir ens permeten mirar endavant amb una certa seguretat. Seguretat, però no cofoïsme; tot el contrari, inconformisme, esperit crític i una inalterable voluntat transformadora.

Barcelona-capital i ciutat-ciutat

Els vint anys dels ajuntaments democràtics coincideixen, en el cas de Barcelona, amb el 750è aniversari dels privilegis que el rei Jaume I va atorgar a la ciutat i que donarien pas a la creació del Consell de Cent. És, no cal dir-ho, una casualitat històrica, però no deixa de tenir un cert fil conductor.

La Barcelona del 1249 es va constituir formalment com a municipi i va iniciar el procés de definició del govern autònom de la ciutat, d'una entitat social i política pròpia i integrada. Era la Barcelona que, en plena Edat Mitjana, assolia àmplies competències i una gran projecció externa, amb poders com batre moneda o tenir representacions diplomàtiques.

Barcelona va merèixer la confiança de qui encarnava la màxima institució del país per la lleialtat i fidelitat que els barcelonins havien demostrat. Al darrera hi havia una ciutat que s'anava configurant com a tal, i també la voluntat d'afavorir l'organització de les ciutats per erigir-les -llavors sí- en contrapoder als senyors feudals. Barcelona va augmentar el seu pes polític, però es van produir dues conseqüències tan o més importants que les merament institucionals: la consolidació d'un sentiment de pertinença -a una ciutat i a un país- i el reforçament progressiu del sentiment de ciutadania -cosa ben diferent a sentir-se subdits d'un rei o un senyor feudal- . Barcelona es va convertir en punta de llança i motor d'una nova manera d'entendre les relacions entre la ciutadania i el poder. No en va, el Consell de Cent és reconegut com una de les primeres institucions democràtiques creades a Europa.

Aquella era una Barcelona que ja exercia la capitalitat i que, al mateix temps, transferia els valors de civisme i urbanitat, entesos en sentit ampli i com a tret propi del fet urbà. Podem trobar, salvades les distàncies sociopolítiques i temporals, característiques comunes entre aquella situació i l'actual, un moment en què Barcelona vol exercir, més que mai, la capitalitat del país.

És així com cal entendre la relació que es va institucionalitzar fa 750 anys i que suposa un vincle especial de la capital amb el país que representa, i d'un país que es reconeix en la seva capital. Durant molts segles, quan Barcelona ha anat endavant, tot Catalunya ha pogut anar endavant. El 1249 es requeria de Barcelona protecció i suport en les coses més bàsiques per a la supervivència. Avui aquest suport segueix sent reclamat, però afortunadament ha canviat; s'ha extès i s'ha convertit en un ajut de qualitat, en l'exercici de la capitalitat en cultura, en sanitat, en noves tecnologies, en investigació, en representació internacional, ... en molts i diversos camps.

Barcelona s'ha fet ben mereixedora de confiança, i vol seguir representant, liderant i defensant Catalunya. Per això volem que se'ns deixi fer de capital amb plenitud, que les institucions que representen país i capital assumim plenament una relació de mútua confiança.

Aquesta és, clarament, la raó de ser de la Carta Municipal finalment aprovada, la norma bàsica per gestionar i administrar Barcelona, l'instrument que consolida el govern de la ciutat com un sistema adequat a les seves singularitats i basat en la relació oberta entre l'Ajuntament i els ciutadans, i entre l'Ajuntament i la resta d'administracions.

De la mateixa manera que la Generalitat és Estat, no hi pot haver cap argument sòlid per negar que els ajuntaments també són Generalitat i, per tant, esperen que l'esperit de col·laboració i la voluntat d'entesa presideixin les relacions entre els poders locals i les màximes autoritats i institucions catalanes. Catalunya ha de fer un salt qualitatiu, i Barcelona, com totes les ciutats, té el deure i l'obligació de ser-ne protagonista i contribuir-hi decisivament.

El pas del segle XX al segle XXI s'està caracteritzant per una reconsideració del paper estructurador i sòlid, cada vegada més evident, del fenomen urbà. Les ciutats són cada vegada més el punt de referència a tot el món -es calcula que el 2010 dues terceres parts de la població mundial viuran en àrees urbanes- i estan vivint un procés de redefinició i alhora de potenciació. Vivim en un món global però els problemes i les necessitats es tradueixen, i per tant s'han de tractar, a nivell local; l'acció local, la perspectiva de la proximitat, són imprescindibles per incidir globalment.

Barcelona participa d'aquest moment i per això aposta decididament per un model de ciutat molt concret, pel que anomenem ciutat-ciutat o ciutat-centre en un entorn metropolità, en un territori divers d'un elevadíssim valor natural articulat a través d'una xarxa de ciutats.

Vivim un moment crucial de la història de les ciutats, i de Barcelona en particular. Quan d'aquí uns anys mirem enrera, confirmarem que aquests anys hauran estat fonamentals. Confiem en les nostres possibilitats. Ens en sortirem si ho fem bé.

Suficiència econòmica i financera

Fer-ho bé ha de significar, per exemple, situar en un lloc preeminent la dotació econòmica i financera dels municipis. En un moment en què la conjuntura econòmica es caracteritza per la descentralització i l'atorgament de més autonomia a les administracions locals i regionals, per la globalització i la moneda única a Europa, per l'obertura de mercats i la liberalització, per la necessitat d'actuar des de la proximitat en un entorn cada vegada més ampli, cal pautar un marc econòmic adequat, suficient i estable.

Els ajuntaments, i Barcelona n'és un model indiscutible, han contribuït a complir els requisits exigits per l'Europa de l'Euro fent esforços progressius per reduir el deute, han col·laborat a l'impuls de l'activitat econòmica fent funcionar i posant en valor els actius de les ciutats, i han mantingut uns nivells de pressió fiscal força raonables. Vistes les bones notes de l'expedient, hem d'abordar definitivament una negociació amb l'Estat i amb les Comunitats Autònomes que porti a una major participació de les corporacions locals en la despesa pública.

L'àmbit local ha d'arribar a administrar una quarta part del total de la despesa pública (l'esquema 50-25-25) , sense que això impliqui un increment de la fiscalitat, en un context coherent i equilibrat, adient a la distribució de competències i la prestació de serveis. El marc de finançament vigent ha suposat un cert marge d'autonomia de les corporacions locals i un elevat grau de corresponsabilitat fiscal, però no s'ha assolit la

suficiència financera reconeguda en la Constitució, en bona part a causa de la pràctica absència de participació dels governs autonòmics en el finançament local.

És per això que cal revisar i parar atenció a les noves realitats urbanes i les dimensions metropolitanes, a les necessitats de mobilitat, transport i sostenibilitat, i contemplar tant la millora de les transferències de l'Administració Estatal com l'establiment d'un volum adequat des de l'Administració Autonòmica. Un pas important fóra, en aquest sentit, el Consell Estatal de Política Tributària, on hi fossin representats els tres nivells d'administració. I en el cas de Barcelona, el desenvolupament de la Carta Municipal per tal d'atendre reivindicacions legítimes, llargament plantejades davant el govern de la Generalitat com les despeses de suplència i capitalitat, i les derivades del benefici que obtenen els no residents o els costos de congestió.

Tres camps clau

Més enllà del terreny financer, *fer-ho bé* vol dir posar l'accent en la **sostenibilitat**, en la **qualitat urbana** i en la **cohesió social**.

Barcelona està consolidant un model de desenvolupament econòmic i d'ocupació adequat a les característiques del seu nucli urbà i a la regió metropolitana que l'envolta. Un model que substitueix (o, potser millor, complementa) el de la societat industrial que ens va fer forts i que hem de saber superar i dur més enllà. Aquest nou marc és el de la **ciutat del coneixement**, és a dir, una ciutat de referència i d'intercanvi dels fluxos internacionals del futur, que no seran només ni essencialment físics, de mercaderies, sinó de coneixements. De cara al creixement econòmic, a la creació d'ocupació i al reequilibri social, cal definir estratègies fortes en aquesta direcció. En educació i formació -reglada i no reglada; bàsica, professional i universitària-, investigació científica, promoció de les noves tecnologies o indústries lligades a la cultura i el temps de lleure. En tots els casos, el comú denominador, el valor referencial, és l'aportació addicional del saber, la intel·ligència.

El motor per aconseguir-ho és -insisteixo- l'àmbit de la ciutat, ja que els màxims beneficis de la innovació requereixen d'unes externalitats que es donen en entorns físics limitats en els quals es concentren les necessitats i dotacions de recursos. No es tracta d'importar o copiar cap model exterior, sinó d'adaptar les experiències que han donat bons resultats a d'altres ciutats de les nostres característiques i potencialitats per treure el màxim de rendiment als nostres actius, que són molts. Ens trobem davant d'una nova etapa, d'un nou cicle llarg, d'un nou model de desenvolupament. Barcelona ja va afrontar amb èxit la revolució comercial i la industrial, i està reeixint cada vegada més en la tecnològica. Hem de passar amb nota la revolució del coneixement, i per això cal que tinguem el millor espai per viure i convidaure, i el millor escenari per a les noves fonts de riquesa social, econòmica i cultural.

Com ha de ser aquest espai? Ha de ser, lògicament, pluridimensional, però de la multiplicitat de vessants i factors amb què s'expressa una ciutat o un entorn metropolità, de la diversitat de futurs possibles que s'hi poden produir, alguns esdevenen especialment decisius.

Per començar, la preservació del medi que ens acull i en què ens movem, és a dir, un tractament del territori natural i de l'àmbit urbà regit per criteris de sostenibilitat. Tots els indicadors semblen augurar que, amb les tendències actuals, no es pot aconseguir l'equilibri bàsic que necessitem de manera sostinguda. El consum excessiu de recursos, l'emissió creixent de contaminants o l'ocupació indiscriminada del territori -a

l'àrea metropolitana de Barcelona, en vint anys s'han ocupat vint mil hectàrees, la mateixa quantitat de sòl que en tota la història de Barcelona i les viles de l'entorn-evidencien que de la direcció que prenguin les nostres ciutats, de la forma que atorguem a l'organització urbana i el seu desenvolupament, en depèn el nostre futur.

Les ciutats, les àrees urbanes, han de ser i s'han de transformar, però han de durar. Per això hem d'optar per un model que limiti l'explosió urbana i la dispersió, que distingeixi entre paisatges urbans i naturals i reforci estructures articulades a partir de nodes urbans compactes i interconnectats, on la barreja d'usos i funcions proporciona estabilitat i cohesió social, millor habitabilitat i més qualitat de vida. Repensar la ciutat en termes de sostenibilitat és una responsabilitat ineludible. Esdevé, doncs, necessari aturar el consum de sòl, incorporar el subsòl a les polítiques territorials i urbanes, recuperar espais malmesos, usar energies renovables i reduir i reciclar els residus, apostar per les infraestructures però fer-les sostenibles i més lleugeres, bastir una mobilitat raonada.

En segon lloc, hem de saber construir ciutats de qualitat. En un moment en què les forces centrífugues semblen passar per sobre de les tendències centrípetes, en què la revolució de les tecnologies i les telecomunicacions poden incrementar l'aïllament d'aquells que viuen a ciutat, hem d'optar per fer compatible la urbanització i la qualitat. Això implica créixer, efectivament, però amb sentit comú i intel·ligència, amb "coneixement"; és el que perseguim amb l'estesa que Barcelona fa cap a llevant després d'haver estat mirant gairebé sempre a ponent. Però també implica optar per regeneració, la revitalització, la rehabilitació; emprendre dinàmiques intensives abans que extensives. Una ciutat de qualitat, és a dir, generadora de centralitat i d'activitat, esdevé en ella mateixa motor. Si a més es planteja i es fa des de l'anticipació, preveient els nous ritmes econòmics, reeixirà en els seus objectius.

Aquesta ciutat serà també -i aquest seria el tercer camp clau- la que esdevindrà garantia de cohesió si encerta a compaginar qualitat urbana, dinamisme social i econòmic i polítiques decidides de benestar. Vivim un debat en què massa sovint es tendeix a posar l'èmfasi en les responsabilitats individuals, però no podem córrer el risc que vagi enrera el nivell de benestar que hem assolit -tot i que en molts aspectes encara de manera incipient o insuficient-. Tot el contrari, ha d'anar endavant.

El compromís social de la ciutat, és a dir, la tasca col·lectiva per millorar les condicions de vida de la població, és ara especialment necessari. Els ajuntaments hem de seguir contribuint-hi amb el que n'hem dit serveis personals i incidint en tots aquells terrenys que la nostra posició de proximitat permet conèixer i abordar. És l'acció que, directament o en col·laboració amb el teixit associatiu, fa front a dèficits i desigualtats i tradueix la voluntat de construir, promoure i garantir unes "ciutats de benestar".

Cal refermar aquest orientació en base a una vocació universalista. I cal tenir clar que les polítiques de benestar han de ser, per dir-ho així, fermes en l'objectiu que volem assolir, però no necessàriament en la forma. Sí que és necessari mantenir el lideratge i un control des de l'àmbit públic, però cada vegada més cal comptar amb la implicació d'altres agents. És així, per exemple, com cal entendre, en el cas de Barcelona, iniciatives com el Pla Integral de Serveis Socials (planificació estratègica en serveis personals, amb participació activa de les entitats).

Més participació

Si sostenibilitat, qualitat i cohesió són tres eixos fonamentals, però que lògicament cada municipi ha de fer valer partint de la seva pròpia personalitat i les seves

ambicions legítimes, hi ha un altre eix igualment trascendental i necessari a tota ciutat que esdevé condició indefugible: fer de la política, de la cosa pública, un afer veritablement marcat per la participació, per l'aprofundiment en les relacions cíviques i democràtiques.

Cada vegada més, el referent de la política ha de ser la proximitat. És, clarament, el cas de les ciutats, el futur de les quals passa per configurar-se com a punts d'encontre i d'activitat, d'oportunitats, igualtat i llibertat. Aquest és un objectiu que cal compartir, i per compartir cal fomentar i facilitar la participació. La participació entesa com un conjunt de compromisos basats en el pacte, projectes que aglutinin interessos i alhora garanteixin la diversitat.

Estem obligats a plantejar-nos avenços seriosos en el terreny de la participació ciutadana. El nostre és un sistema democràtic, però de la mateixa manera que hem estat els ajuntaments els pioners alhora de donar-hi un desenvolupament més explícit, podem tornar a ser els que en detectem possibles mancances o disfuncions i, amb l'esperit obert que des del 1979 hem propugnat, fem els possibles per millorar els mecanismes de participació.

En aquests vint anys de democràcia municipal, paral·lelament el treball dels ajuntaments ha anat paral·lel i tot sovint entrecreuat -afortunadament i expressament entrecreuat, val a dir- amb un procés de conscienciació i d'activisme ciutadà -activisme en el sentit més legítim i positiu del terme-. Les darreries dels setantes i els inicis dels vuitantes van veure l'esclat del moviment veïnal, de l'aglutinació de voluntats i necessitats a l'entorn de projectes reivindicats i progressivament assolits.

Vist amb perspectiva, aquell fenomen ha de ser valorat com a necessari i considerat en bona part un factor d'estímul i d'agitació de la política municipal. L'associacionisme veïnal, o si es vol les reivindicacions ciutadanes en general -associades o atomitzades; han estat diverses les expressions que ha tingut-, també han evolucionat. No es tracta de donar-hi una o altra etiqueta, ni d'avaluar-ne la vigència o la dispersió, sino de constatar que, tot i els guanys tangibles aconseguits a totes les ciutats, cal que la gestió dels ajuntaments segueixi prenent com a referent les necessitats explícites o implícites dels ciutadans.

Hem sabut dotar les ciutats de normes de participació, de processos intensos de descentralització gerencial, administrativa i política, de consells sectorials orientats a col·lectius o problemàtiques concretes, de sistemes la virtualitat dels quals és apropar l'administració als ciutadans. Ara hem de tenir el coratge de fer nous passos en aquest camí.

Per fer-ho, difícilment podem establir propostes tancades perquè això fóra contradictori amb el propi sentit de la participació, els mecanismes de la qual s'han de reforçar i pactar des de la participació mateix. En aquesta línia podem llançar algunes idees, fer-nos algunes preguntes. Plantejar, per exemple, si és sempre encertada la lògica dels sectors o si la fragmentació dels instruments participatius dificulta una visió integrada dels problemes. Qüestionar-nos si determinades instàncies de participació esdevenen ineficaces i podrien veure's potenciades amb grups més operatius. O reflexionar sobre el grau de coneixement que la ciutadania té dels dispositius existents.

També ens hauríem de preguntar sobre tot allò que ara no forma part del que en diríem participació "organitzada" o "reglada". Probablement conclouríem que cal posar en marxa instruments d'innovació democràtica que permetin una major implicació en les preses de decisions d'àmbit local, que és fonamental explotar amb la màxima

intensitat les possibilitats que ofereixen les noves tecnologies, i que convindria obrir línies específiques d'aprenentatge de la participació.

Paral·lelament, hauríem de treballar per canvis legals i normatius bàsics. Seria el cas de l'elecció directa dels alcaldes i dels consellers de districte. Seria l'autèntic i efectiu desenvolupament del Pacte Local.

I també hauríem de parar especial atenció al que ja s'anomena "tercer sector". L'associacionisme, el voluntariat, obren moltes perspectives en un context com l'actual. Hi podem veure una via excel·lent de servei públic a molts nivells, una molt bona manera d'implicació i una clara oportunitat de solidaritat ben entesa, és a dir, eficaç i eficient. I també, completant el cercle, hi podem veure una font de creació d'ocupació, una mena de jaciment d'enormes potencialitats.

No és que haguem descobert en el "tercer sector" una mena de panacea, el remei a tots els nostres mals, però sí que hem de tenir l'ambició de treballar-hi plegats. La responsabilitat del sector públic és oferir serveis i oportunitats, però també i cada vegada més fomentar la col·laboració dels agents qualificats per cooperar.

I això és clarament evident en el cas de les ciutats, i sobretot de les ciutats europees. Les noves veus a Europa van en aquesta direcció. És la direcció d'una Europa que vol l'Euro i que aposta per la unió política i econòmica; però sobretot és l'Europa que ha de vetllar per construir-se veritablement articulada i integradora.

En tots aquests camps hem avançat i hem dut a terme iniciatives positives, algunes a títol experimental i d'altres amb un grau de consolidació prou satisfactori. Si som capaços d'insistir-hi, haurem confirmat l'esperit i la vocació que ara fa vint anys vam iniciar. Hem de ser capaços de fer-ho des de l'experiència d'aquestes dues dècades de democràcia municipal, apel·lant a la coherència d'una manera de fer expressament compartida i amb el convenciment que podem reeixir.

Aconseguir les ciutats que volem passa per aquest principi. Només a través de la participació donarem sentit a l'acció política. La política demana cada vegada més treballar "de baix a dalt", si cal, reinventar les formes de fer política amb, per i des de la ciutadania. Política ha de ser sinònim d'eficàcia i solvència, però sempre des de la proximitat, l'honestetat i la sensibilitat.

25 anys

Quan l'any 2004 commemorem els vint-i-cinc anys dels ajuntaments democràtics, la millor forma de celebrar les "noces d'argent" municipals hauria de ser constatant aquest nou gir democràtic en favor de la participació.

L'any 2004 és per a Barcelona una data de referència, una fita en el calendari que vol ser un estímul per actuar amb l'ambició necessària. El 2004 ha de ser la culminació d'un procés transformador que ja ara estem vivint, però també i sobretot la confirmació d'un model de convivència fonamentat en el diàleg entre interessos diversos, legítims i no sempre coincidents. Aquest és en el fons l'esperit del Fòrum Universal de les Cultures.

Vam organitzar i celebrar el 92 amb èxit i el mantenim com a exemple; l'hem convertit en model de referència per als projectes de futur, projectes que van prenent forma i consistència dia rere dia.. Des de l'experiència obtinguda, ara ens marquem un nou horitzó. L'any 2004 ha de ser el punt de mira d'un a etapa apassionant. Des d'ara i fins

aleshores volem compartir el futur de Barcelona i compartir-lo amb totes les ciutats. La Barcelona del 2004 és orgullosa com a ciutat i com a capital de Catalunya. És la Barcelona de la Carta Municipal i la que ha d'abordar la realitat territorial, física i política de la regió metropolitana. La Barcelona que ara creix cap a Llevant i que tota ella es vol de qualitat i equilibrada. La Barcelona que se sent capacitada per competir i fer-se sentir a Europa i en un món cada vegada més global, però també per ser-ne solidària i oferir-s'hi com a model.